

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput IV.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

Principes, quos constat, non modò semper fuisse Regi morigeros, sed & amicos. Et reliqui, quos testes laudavi, iam dudum se & sua omnia Regi permiserunt. Cernis igitur, quàm infirma sit tua probatio, & quàm vana assertio,

CAPVT IV.

A quibus Arnaldus calumnias suas acceperit.

VIA verò partitio tua tibi nequit esse vsui, patiaris vt ego illâ vtar: demonstrabo enim duo esse genera eorum, qui Iesuitas in exilium actos peritas persequuntur. Duo genera eorum, qui Iesuitas persequuntur.
cupiant, quiq; vt ais, nihil dubitent, quin omnium cladium auctores sint, cum tamen ipsi Galliam perdiderint & adhuc perdant, & impofterum quoque, nisi Deus obftet, perdituri sint. Primùm locum obtinent hæretici simulati & timidi: isti profitentur, quamuis voce submissiore & depressiore, se minimè esse dubios de his, quæ dicis, imò pro viribus illa publicè & priuatim stabiliunt, & euulgant; vt Iesuitis, quos infamant & criminantur, odium & inuidiam concilient, & ad illos exterminandos aditum sibi patefaciant. Verùm cum nondum ea valeant auctoritate, vt Catholicos in suam sententiã pertrahant, perhumaniter eos prensant, dolis instructi, est cum & minis, maiora quàm vires patiantur, tentare & aggredi non ausi. Alter locus debetur hæreticis & machiauellistis, hominibus ad quidvis audendum promptis, confidentia & arrogantia plenissimis: isti externa quadam hypocrisis & simulatione, orisq; & vultus impudentia, insignes quoslibet aggrediuntur, & tam Catholicis, quàm hæreticis audientibus & inspectantibus, re & nomine veros Catholicos (quos per contumeliã Hispanos appellant) Hæretici Catholicos vocant Hispanos. dictis iniurijs inuerecundè & irreuerenter incessunt, & hæreticorum commoda clandestinis auxilijs, quo possunt modo,

do, iutant & promouent, specie boni publici & dignitatis Gallicanæ tuendæ; hosq; veros & germanos Gallos nominant; non sine grandi verorum Gallorum iniuria.

In horum cœtu & tribu, te quoque vnum esse, fidem facit oratio tua, qua sanè deterrimis omnium hæreticorum longè simillimus es, & prope gemellus, vt præteream impudentiam, hæreticorum impudentiæ parem, qua impulsus, actione & scripture, præsentibus Catholicis, Iesuitarum exilium & eiectionem postulasti, vt ab hæreticis gratiam inires. Et hoc impudentiæ vitio adeò excellis, vt absque exaggeratione testari possim, neminem vnquam in loco Catholico, apud Catholicos auditores & Iudices in vniuersa Gallia contra Iesuitas & Catholicos, te impudentiùs, petulantius, & magis hæreticè dixisse aut scripsisse.

Arnaldus acci-
pit calumnias
suas ab hæreti-
cis.

Magistri Ar-
naldi sunt Kem-
nitius, Gotui-
sus, & alii præ-
dicantes,

Quid, quod & impudentiam tuam & conuitia à multis hæreticis mutuatus es; omnia enim mendacia à te prolata, omnes iniurias, quas Iesuitis irrogasti, omnes calumnias, quas euomuisti, suppeditarunt tibi Ministri hæretici, vel potiùs diabolus, à quo tanquam à primo auctore proficiscuntur. Nam hæretici vocarunt, & etiamnum vocant Iesuitas auaros, arrogantes, turbulentos, diuini nominis vsurpatores, & inuasores Reipub. iuuentutis corruptores, blasphemos, Assassinos, seditionis faces, inimicos Reipub. Gallie hostes, Regum occisores, Castiliæ exploratores, Marranorum tubicines, coniuratores, Sectam maledictam, Sathanae officinam, vt omittam alias huiusmodi atroces iniurias, hæreticorū sordes & spurcicias, quas me pudet chartæ inferere, quibus tamen suauiter, etsi impudenter, te oblectasti. Magistri tui, quibus magnam gratiam debes, & præceptores tui sunt Martinus Kemnicus, Petrus Boquinus, Donatus, Gotuisus, Helias Hasenmillerus, Polycarpus Leyserus, Ministri Germanici, in diuersis operibus contra Iesuitas editis, quæ Rupella typis mandauit,

uit, & tibi subministravit; ex Gallis verò Ministri Nemaufenses in variis Tractatibus, quos in lucem ediderunt aduersus Iesuitas Turnonenses, & maximè aduersus Ioannem Hayū, & Stephanus Malefcot Xantonum minister in sua Morologia verè stulta & mora; quamvis & opus & operis inscriptio tali genitore sit dignissima soboles, Ministri Rupellenses & Gebenenses, qui corruerunt & deprauarunt Lusitanicam historiam optimè & verissimè ab Osorio inchoatam, & à Lopesio Castagneda continuatam, cuius nomen usurparunt Ministri, vt facilius lectores in fraudem impellerent. sed isti corui faciliè dignoscuntur suis rostris & plumis, maximè tunc, cùm contra Iesuitas crocitant, de quibus verus & germanus Lopesius admodū honorificè semper locutus est. Isti Ministri, & præcipuè Morologus & stultiloquus ille Malefcot, & schedulæ, quas tibi vel miserunt, vel obtulerunt familiares tui Gallicani Ministri aut Marrani Hispani, in Hispania delitescentes, vel in Gallia commorantes, profugi ex Hispania, aut ipsimet Iesuitarum Apostatæ & desertores: Isti, inquam, subministrarunt tibi, quidquid contumeliosè & turpiter in Iesuitas deblaterasti; ita, vt tota tua actio nihil aliud sit, quàm vehiculū cœno à triginta annis collecto onustum, vehiculum exhalans olea & fimeta fœdissimorum luporum, vulpium, & caprorum, qui nostra tempestate ouile Dominicum vastârunt, Christi; vineam in Gallia & reliquis Europæ partibus miserandum in modū demoliuntur.

Ex probatis spectataq; doctrinæ & virtutis scriptoribus nihil accepisti. Neque enim vllus extitit bonus & Catholicus auctor, quamvis Iesuitas vix de nomine norit, qui quoties se offert occasio, honorificè de ipsis nō scribat & loquatur; vt & ipsorum quidam aduersarii; ex quorum numero vnum tuę professionis & artis tibi proferam Stephanum Pascasium

*Morologia Malefcoti Caluini-
stæ.*

Testimoniū Pa-
scasii pro Iesu-
itis. li. 4. epist.

scasii, qui Anno salutis M. D. LXIV. Iesuitis diem dixit, & litē intendit: Ita igitur ille, in quadā ad amicum suum epistola, quam postea edidit: *In hac Societate erant tūc permulti docti viri, præter cæteros, Edmundus Augerius & Maldonatus, magnus ille cōcionator, hīc versatus, & in omni genere linguarū & disciplinarum educatus, magnus Theologus, magnusq; philosophus. Et paulò infra, cū de Societatis incremento verba facit: Reformatunt, inquit, isti caeremonias, & Ecclesiasticā disciplinā denuò sanxerunt, seq; penitūs Apostolicæ Sedi dououerunt contra Caluinistas, qui se eorum capitales hostes profitentur. At, qui verè sunt Catholici, cū animaduertent, ex eorum officina pietatem iuxta atque eruditionem prodire, munificè & liberaliter eos dotârunt ex ædificatis multis in locis iuuentutis instituendæ gratiā non paucis Collegiis. Tandem epistolam suam in hunc modum concludit: Quantum ad me attinet, arbitror Hugonotis acerrimos in his excitatos esse antagonistas; Christiana enim & vera Religio præstare cæteris debet vitæ & morum sanctimonia & innocentia, exemplo, & ad pietatem compositis exhortationibus, non autem bombardis & gladiis. Audis quā honorificè loquatur de Iesuitis, postquam contra ipsos acerrimè in foro & Iudicio egerat? Vides, vt eos, vbi agnouit, laudibus extollat? quantis præconiis efferat illorū virtutes, postquam eas experimento didicit? Ex ipso orationis stilo & filo apparet, nihil hīc esse præter grauissimum veritatis testimonium, ab omni assentationis specie longissimè remotum. Animaduertisne quomodo hoc suo testimonio damnet & improbet, quicquid cōtinetur in illa actione iamdudum sepulta, quam Ministri quasi exhumârunt, & sub luminis oras post triginta annos reuocârunt, horridam planè nouisq; glossæmatis mirificè deturpatam?*

Idem iuris sibi sumpserunt in Epistolam quandam Dñi de *Baxas*, quem credebant mortuū: sed reuixit auspice Deo, vt supposititium istum fœtum refutaret, quod præstitit in epistola

Cur boni Ca-
tholici in Iesu-
itas bene affe-
cti.

stola quadam ad P. Saffonium Iesuitam cuius hæc verba :

Iure optimo cuius pro certo affirmare poteris, epistolam illam meo ^{Epistola Episcopi} nomine Parisiis impressam contra Societatem vestram neque à me ^{copi Bazensis} profectam, neque ex meo sensu dictatam. Neque arbitror quenuquam pro Iesuitis, ex prudentioribus, qui me propius norit, fidem illi adhibuisse, propter tot & tam præclara à me in cōtrariam partem reddita testimonia publicè & priuatim, ut se dabat occasio, præsertim in extructione & defensione vestri Collegii Burdegalsis. Quanti itidem vos vestrosq; labores perpetuò fecerim, testantur conciones habitæ, & alia sacra ministeria, permissu & rogatu meo in hac Diœcesi à vestris obita. Est tamen quiddam, quod non inficio. Cùm Romæ versarer, sub illud ipsum tempus, quo commentitia epistola prodijt, significatum mihi est à Domino de Lange, in suprema Curia Burdegalsi Consiliario Regio, quosdā magnæ dignitatis & auctoritatis viros, Catholicæ Religionis amplificandæ studio valde accensos, & iuuentutis literis & moribus erudiendæ cupidos, viam ac rationem ostendere, quæ vobis tota gubernatio Collegii Aquitanici committeretur; rogareq; eosdem, ut cum vestro Generali Præposito hac de re tractarem, imo & ipsum Pontificem, si ita opus esset, adirem, curaremq; omnia ad hanc rē transigendam necessaria: Rescripsi, me non posse illo modo translationē istam & mutationem probare, multas ob causas, vel potiùs difficultates, quas iam tunc animo præuidebam. Et si nihil aliud obstaret; hoc tamen impedimento fore, quòd istud Collegium semper in primis Regni, & quod hinc est consequens; totius mundi habitum sit, creditum curæ ac tutelæ eorum, ad quos à primo suo ortu semper pertinebat, ad Dominum videlicet Maiorem & Iuratos, qui Collegium istud fundârunt, & ut veri patroni perpetuò tutati sunt; ac proinde magis è re communi fore, si omnibus antiquo loco relictis, ab omni immutatione abstineretur, potiusq; de modo alterius Collegii ædificandi cogitaretur. Si has meas literas ea verborum forma, quæ à me scriptæ fuerant, amici vestri edidissent, planè nihil in iis reperiri potuisset, quod non aut ex honore, aut è re communi dictum scriptumve videretur. Sed bona spe sum ex fictitia

fictitia illa epistola, nihil aliud vel vobis, vel amicis vestris euenturum, quam quod crebrò ab optimo Pontifice accepi, qui de calumnia dicebat, eam vacillare & claudicare, tandemq; suis auctoribus plus mali adferre, quam iis, in quos initio missa & iacta fuerit, à cuius dicto

Dictum Pii V. non abludit illud Demosthenis: *χρὸν πάντα ἀδενέδεγα γίνετα*, de calumnia. quo epistolam hanc finio, Deumq; rogo, vt te incolumem conseruet su-
Tempore om- aq; gratia cumulet.

nia imbecillio-
ra fieri.

Vester vt frater intimus

Ar. Ep. Bazasensis.

Ecce quomodo viri doctrina & virtute præstantes de Iesuitis loquantur & scribant solius veritatis amore: & quomodo Ministri & Prædicantes nihil inausum relinquant, vt multos fallant, & Iesuitis officiant.

C A P V T V.

*Propter improbitatem paucorum non esse
puniendos vniuersos.*

EX supradictis igitur impostoribus & calumniatoribus, tuas imposturas & calumnias sublegisti, aut potiùs à Sathana Prædicantium Magistro & Iesuitarum capitali hoste didicisti; & quid aliud est Oratio tua contra Iesuitas, quam hæretica quædam nugacitas, à dæmone Ministrorum & hæreticorum profeminatore profecta? Nec celare potest improbitatem suam. Faciamus enim inter Iesuitas reperiri tales, quales tu tuo penicillo describis, quamuis sine ratione & probatione; tamen velle inde propterea concludere, damnandam esse illorum Societatem vniuersalis Ecclesiæ & Pontificis iudicio approbatam, est hæreticis sese conformare, qui propter quosdam abusus & ali-

Heretici pro-
pter abusum tol-
lunt usum.